

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14.02.2014 r.

Sąd Okręgowy / Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia : SSO Monika Kiwiorska-Pająk

Protokolant :st. sekretarz sądowy Gabriela Zaborowska

przy udziale - - -

po rozpoznaniu w dniu 14.02.2014 r. w Świdnicy

sprawy (...) **sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.**

przy udziale zainteresowanych **J. B., Z. D., E. K., I. K., T. P., K. S., K. P., J. U.**

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania (...) **sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w D.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia 05.08.2013 r. Nr (...) - (...) dot. J. B.

z dnia 05.08.2013 r. Nr (...) - (...) dot. Z. D.

z dnia 05.08.2013 r. Nr (...) - (...) dot. E. K.

z dnia 05.08.2013 r. Nr (...) - (...) dot. I. K.

z dnia 05.08.2013 r. Nr (...) - (...) dot. T. P.

z dnia 05.08.2013 r. Nr (...) - (...) dot. K. S.

z dnia 05.08.2013 r. Nr (...) - (...) dot. K. P.

z dnia 05.08.2013 r. Nr (...) - (...) dot. J. U.

I. oddala odwołania;

II. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej kwotę 480 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) Spółka z o.o. w likwidacji z siedzibą w D. odwołała się od ośmiu decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 05.08.2013 r. o numerach:

(...) - (...) dot. T. P.

(...) - (...) dot. J. B.

(...)- (...)dot. Z. D.

(...) - (...) dot. K. P.

(...) - (...) dot. K. S.

(...) - (...) dot. J. U.

(...)- (...)dot. E. K.

(...) - (...) dot. I. K.

którymi organ rentowy ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne dla zainteresowanych: T. P., J. B., Z. D., K. P., K. S., J. U., E. K. i I. K.- jako osób wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę u płatnika składek - (...) Spółka z o.o.w likwidacji z siedzibą w D.we skazanych w decyzjach okresach zatrudnienia.

Powodowa Spółka zakwestionowała powyższe decyzje w całości zarzucając im:

1. brak podpisu na decyzjach osoby upoważnionej do ich wydania, co je dyskwalifikuje jako akt administracyjny;
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 87 ust 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, polegające na nieprawidłowym przeprowadzeniu dowodu z przesłuchania płatnika składek w osobie Prezesa Zarządu M. S. bez udziału tłumacza przysięgłego, co spowodowało nie wyjaśnienie okoliczności mających znaczenie dla postępowania;
3. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 77⁵ §1 k.p. przez przyjęcie, że ubezpieczone w ramach świadczenia pracy na rzecz strony skarżącej nie przebywały w podróży służbowej, a były pracownikami delegowanymi;
4. niezastosowanie art. 13 ust 2a Rozporządzenia Rady nr 1408/71 z dnia 14.06.1971 r. w/s stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U.WE z 05.07.1971 r., L 149/2) i art. 12 ust. 1 i art. 13 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 883/2004 z dnia 29.04.2004 r. w/s koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.WE z 07.06.2004 r., L 200);
5. niezastosowanie §2 ust. 1 pkt 18 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998 r. w/s szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. z 29.12.1998 r., nr 161, poz. 1106, ze zm.);
6. niewłaściwe zastosowanie art. 21 ust 1 pkt 11b, art. 21 ust. 1 pkt 14, art. 21 ust. 1 pkt 13, art. 21 ust 1 pkt 18 i art. 21 ust. 1 pkt 20 ustawy z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2012 r., nr 361, ze zm.) w związku z rozporządzenia ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998 r. w/s szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz.U. z 29.12.1998 r., nr 161, poz. 1106)

Wskazując na powyższe zarzuty powodowa Spółka wniosła o:

1. ustalenie czy osoba podpisująca zaskarżone decyzje była uprawniona do działania w imieniu organu rentowego;
2. zwrot akt sprawy organowi rentowemu celem uzupełnienia braków formalnych zaskarżonych decyzji oraz materiału sprawy, w szczególności prawidłowe przeprowadzenie dowodu z przesłuchania płatnika składek oraz rozszerzenie zakresu analizy prawnej na podstawie art. 467 §4 k.p.c;
3. zmianę zaskarżonych decyzji i ustalenie, że powodowa Spółka przyjęła prawidłową podstawę dla wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne;
4. ewentualne ustalenie, że ubezpieczeni w zakresie systemu zabezpieczenia społecznego winni podlegać ustawodawstwu niemieckiemu;
5. zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodowej Spółki kosztów postępowania.

W uzasadnieniu odwołania powodowa Spółka wskazała, że ustalenia faktyczne dokonane w toku kontroli oraz stanowisko organu rentowego wyrażone w treści zaskarżonych decyzji przemawiają za uznaniem, że ubezpieczeni powinni podlegać ustawodawstwu państwa wykonywania pracy, tj. ustawodawstwu niemieckiemu. Ponadto powodowa Spółka powołując się na obowiązujące przepisy dotyczące zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wskazała składniki, które nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Powołując się natomiast na przepisy o podatku dochodowym od osób fizycznych wskazała, że obok diet z tytułu podróży służbowej, inne składniki wynagrodzenia otrzymane przez pracownika w związku z przeniesieniem służbowym, które są wolne od podatku dochodowego. Zdaniem powodowej Spółki, w okolicznościach niniejszej sprawy, istniały podstawy do uznania, że świadczenia wypłacane zainteresowanym pozostają w bezpośrednim związku z podróżą służbową, a strona pozwana dokonując oceny prawidłowości i rzetelności naliczania oraz odprowadzania składek nie rozważył, czy świadczenia wypłacane pracownikom powodowej Spółki stanowią świadczenia nie podlegające zaliczeniu przy ustalaniu podstawy wymiaru składek, o których mowa w przepisach ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Strona pozwana - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniosła o oddalenie odwołania i zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego. Strona pozwana wskazała, że zainteresowani, będący pracownikami powodowej Spółki, wykonywali pracę za granicą w wyniku ich oddelegowania, a nie odbywania podróży służbowej w rozumieniu art. 77⁵ §1 k.p. Z powyższych względów powodowa Spółka jako płatnik składek powinna ustalić podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne uwzględniając przychód z wyłączeniem równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu za granicą pracownika zatrudnionego u polskiego pracodawcy. Tak ustalony miesięczny przychód nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia.

Organ rentowy wskazał również na bezpodstawny zarzut w kwestii podpisania zaskarżonej decyzji przez osobę nie upoważnioną do jej wydania, tj. przez pracownika Oddziału ZUS w W. R. Ż., wskazując że ma ona upoważnienie Prezesa ZUS z dnia 03.10.2012 r., nr (...), z którego wynika jej upoważnienie do wydawania w imieniu ZUS decyzji, postanowień i zaświadczeń oraz do wydawania w imieniu Prezesa ZUS decyzji i postanowień w sprawach wynikających z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz zadań powierzonych ZUS lub Prezesowi ZUS na podstawie innych ustaw, zgodnie z zakresem zadań i czynności powierzonych na zajmowanym stanowisku.

W związku z zarzutem nie przesłuchania płatnika składek w osobie M. S. strona pozwana wyjaśniła, że takie czynności są prawem a nie obowiązkiem, które przysługuje organowi rentowemu, jeżeli z powodu braku lub wyczerpania innych środków dowodowych pozostały niewyjaśnione okoliczności mające znaczenie dla postępowania kontrolnego. W niniejszej sprawie taka sytuacji nie zaistniała, bowiem w toku kontroli Pani I. Z. przedłożyła inspektorowi ZUS, udzielonej jej upoważnienie, podpisane przez Prezesa Zarządu Spółki M. S., które uprawniało ją do składania wyjaśnień i zeznań. Ponadto Pani I. Z. oświadczyła, że jej wyjaśnienia zostały uzgodnione z Prezesem Zarządu. Strona

pozwana podważyła także twierdzenia powodowej Spółki dotyczące przesłuchania Prezesa Zarządu za pośrednictwem telefonu, co w rzeczywistości nie miało miejsca.

Strona pozwana wskazała także, że wniosek powodowej Spółki o ustalenie, że jej pracownicy ewentualnie winni podlegać ustawodawstwu niemieckiemu, nie ma oparcia w obowiązującym stanie prawnym, w związku z czym jest bezprzedmiotowy.

Postanowieniami z dnia 15.10.2013 r. wezwano do udziału w postępowaniu w charakterze zainteresowanych: T. P., J. B., Z. D., K. P., K. S., J. U., E. K. i I. K..

Postanowieniami z dnia 15.10.2013 r. sprawy o sygnaturach: VII U 1471/13, VII U 1480/13, VII U 1481/13, VII U 1490/13, VII U 1491/13, VII U 1500/13, VII U 1501/13, połączono ze sprawą VII U 1470/13 celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił, co następuje:

Płatnik składek - (...) Spółka z o.o. w D. zawarł z zainteresowanymi, tj. z T. P./ na okres od 15.05.2012r. do 31.05.2013r./, J. B./ na okres od 1.06.2011r. do 30.04.2013r./, Z. D./ na okres od 22.02.2012r. do 31.01.2013r. /, K. P./ na okres od 1.08.2012r. do 28.02.2013r. /, K. S./ na okres od 21.01.2012r. do 31.12.2012r./, J. U./ na okres od 9.03.2012r. do 28.02.2013r./, E. K./ na okres od 17.01.2012r. do 31.12.2012r./ i I. K./ na okres od 30.03.2012r. do 30.09.2012r./ umowy o pracę na stanowisku opiekunki. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano adres siedziby płatnika składek w D., pod którym znajduje się pomieszczenie biurowe, w którym pracuje jeden pracownik administracyjny. W siedzibie tej zainteresowane nie wykonywały pracy w zakresie opieki.

Z zainteresowanymi (ubezpieczonymi) były następnie zawierane aneksy do umowy o pracę, w których jako miejsce wykonywania pracy wskazywano adresy konkretnych osób w Niemczech. Następnie dla zainteresowanych (ubezpieczonych) były wystawiane polecenia wyjazdu służbowego.

Zainteresowane zostały zgłoszone do ubezpieczeń społecznych w ZUS, jak również wystawione zostały dla nich zaświadczenia A1 o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego ze wskazaniem, iż zastosowanie mają do nich przepisy ustawodawstwa polskiego. W zaświadczeniach tych wskazano, że zainteresowane są oddelegowanymi pracownikami najemnymi strony powodowej, jak również wskazano, gdzie mają być zatrudnione na terenie Niemiec. Miejsca pracy zainteresowanych na terenie Niemiec wskazane w aneksach do umów o pracę pokrywały się z miejscami wskazanymi w wystawionych zaświadczeniach A1.

Przedmiotem działalności płatnika składek – powodowej Spółki - jest opieka nad osobami starszymi, chorymi i niepełnosprawnymi. Usługi opieki są wykonywane głównie poza granicami kraju, sporadycznie w Polsce. Skarżąca Spółka zawierała pisemne umowy z kontrahentami niemieckimi. Realizacja usług z kontrahentami polskimi odbywała się na podstawie zleceń ustnych. Zainteresowane wykonywały pracę w prywatnych gospodarstwach domowych, a na poczet wyjazdu za granicę, do Niemiec, nie otrzymywały zaliczki. Koszty wyżywienia i ewentualne zakwaterowanie mieściły się w ramach delegacji. Zainteresowane otrzymywały minimalne wynagrodzenie zgodnie z umowami o pracę oraz diety za podróż poza granice kraju. Praca przez większy czas była wykonywana w Niemczech. Zgodnie z poleceniami wyjazdów służbowych praca za granicą była wykonywana w powtarzalnych okresach. Praca w Polsce była wykonywana incydentalnie, ponadto podczas pobytu w Polsce zainteresowane wielokrotnie przebywały na urloпах bezpłatnych.

dowód: akta składkowe ZUS, akta osobowe zainteresowanych

Strona pozwana przeprowadziła kontrolę u płatnika składek (...) Spółka z o.o. w likwidacji z/s w D. w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest ZUS oraz zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

Kontrolą objęto okres od maja 2011 r. do grudnia 2012 r. Protokół kontroli doręczono płatnikowi składek w dniu 09.04.2013 r. W dniu 24.04.2013 r. pełnomocnik płatnika składek wniósł pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych

w protokole kontroli. W dniu 13.05.2013 r. pełnomocnikowi płatnika składek doręczono informacje o nie rozpoznaniu zastrzeżeń jako spóźnionych.

dowód: akta składkowe ZUS

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. decyzjami z dnia 05.08.2013 r. o numerach:

(...) - (...) dot. T. P.

(...) - (...) dot. J. B.

(...)- (...)dot. Z. D.

(...) - (...) dot. K. P.

(...) - (...) dot. K. S.

(...) - (...) dot. J. U.

(...)- (...)dot. E. K.

(...) - (...) dot. I. K.

stwierdził podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne dla zainteresowanych: T. P., J. B., Z. D., K. P., K. S., J. U., E. K. i I. K.- jako osób wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę u płatnika składek - (...) Spółka z o.o.w likwidacji z/s w D.we skazanych w decyzjach okresach zatrudnienia uwzględniając przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, z wyłączeniem równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu za granicą pracownika zatrudnionego u polskiego pracodawcy.

dowód: akta składkowe ZUS

Wszystkie zaskarżone decyzje zostały podpisane przez osobę upoważnioną do ich podpisania, tj. przez pracownika Oddziału ZUS w W.R. Ż., która jako inspektor kontroli ZUS, wykonująca obowiązki zastępcy kierującego Wydziałem Kontroli Płatników składek ma upoważnienie z dnia 03.10.2012 r. nr (...)wydane przez Prezesa ZUS Z. D.udzielona na podstawie art. 73 ust 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz §2 ust 2 pkt 2 Statutu ZUS, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13.01.2011 r. w sprawie nadania statutu ZUS. Z treści tego upoważnienie wynika, że została ona upoważniona do wydawania w imieniu ZUS decyzji, postanowień i zaświadczeń oraz do wydawania w imieniu Prezesa ZUS decyzji i postanowień w sprawach wynikających z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz zadań powierzonych ZUS lub Prezesowi ZUS na podstawie innych ustaw, zgodnie z zakresem zadań i czynności powierzonych na zajmowanym stanowisku.

dowód: upoważnienie z dnia 03.10.2012 r. nr (...)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania wniesione przez (...) Spółka z o.o. w D. nie zasługują na uwzględnienie.

Na wstępie należy odnieść się do zarzutu formalnego, to jest podpisania zaskarżonych decyzji przez osobę nie upoważnioną do jej wydania, tj. przez inspektora kontroli, co zdaniem odwołującego miałyby powodować takie wady formalne, które dyskwalifikują zaskarżone decyzje w stopniu odbierającym im cechy aktu administracyjnego. W razie wystąpienia uchybień w toku postępowania administracyjnego muszą być one na tyle istotne, by bezpośrednio rzutowały na znaczenie merytoryczne zaskarżonej decyzji. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14.01.2010 r. sygn. akt I UK 252/09 (LEX nr 577824) stwierdził, że postępowanie sądowe, w tym w sprawach z zakresu prawa

ubezpieczeń społecznych, skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego, jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania. W wypadkach innych wad, wymienionych w art. 156 § 1 k.p.a. i w przepisach, do których odsyła art. 156 § 1 pkt 7 k.p.a., konieczne jest wszczęcie odpowiedniego postępowania administracyjnego w celu stwierdzenia nieważności decyzji i wyeliminowania jej z obrotu prawnego. Wobec wyjaśnień organu rentowego, Sąd w tym zakresie uznał zarzut strony powodowej za bezpodstawny. Organ rentowy wskazał bowiem, że R. Ż., która podpisała zaskarżone decyzje, jako inspektor kontroli ZUS wykonująca obowiązki zastępcy kierującego Wydziałem Kontroli Płatników Składek ma upoważnienie Prezesa ZUS z dnia 03.10.2012 r., nr (...), na podstawie którego została ona upoważniona do wydawania w imieniu ZUS decyzji, postanowień i zaświadczeń oraz do wydawania w imieniu Prezesa ZUS decyzji i postanowień w sprawach wynikających z ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz zadań powierzonych ZUS lub Prezesowi ZUS na podstawie innych ustaw - zgodnie z zakresem zadań i czynności powierzonych na zajmowanym stanowisku. Skoro zatem przedmiotowe decyzje nie są dotknięte wadami, które powodowałyby ich wyeliminowanie z obrotu prawnego podlegały merytorycznej ocenie na skutek, również złożonych od nich odwołań.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13.10.1998 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 1442 t.j.), podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych będących pracownikami stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 ustawy, co oznacza przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Przepis art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2012 r. poz. 361 t.j.) za przychody ze stosunku pracy uznaje zaś wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. Stosownie do treści art. 21 ustawy systemowej, określenie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek oraz wyłączenia z tej podstawy niektórych rodzajów przychodów pozostawiono ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego do uregulowania w drodze rozporządzenia. Na podstawie tej delegacji Minister Pracy i Polityki Socjalnej wydał w dniu 18.12.1998 r. rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. z 1998 r., nr 161, poz. 1106 ze zm.). Z § 2 ust. 1 pkt 16 tego aktu prawnego wynika zaś, że podstawy wymiaru składek nie stanowi przychód stanowiący część wynagrodzenia pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców, odpowiadający równowartości diety z tytułu podróży służbowej przysługującej poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu, z tym zastrzeżeniem, że tak ustalony miesięczny przychód tych osób stanowiący podstawę wymiaru składek nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W niniejszej sprawie spór dotyczył interpretacji przepisu § 2 ust. 1 pkt 15 w/w rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998 r., a zatem należało ustalić czy zatrudnieni przez stronę skarżącą pracownicy (zainteresowani) świadczyli pracę w ramach podróży służbowej (czego dowodziła strona skarżąca), czy też wykonywali pracę w ramach delegowania. Z uwagi na stan faktyczny sprawy Sąd przyjął, zgodnie ze stanowiskiem strony pozwanej wyrażonym w zaskarżonych decyzjach, że charakter zatrudnienia zainteresowanych, pracujących na rzecz powodowej Spółki należało zakwalifikować jako zatrudnienie za granicą u polskiego pracodawcy, a nie jako podróż służbową. Miejscem zatrudnienia zainteresowanych był bowiem teren Niemiec, dokąd zostali oddelegowani do świadczenia pracy u polskiego pracodawcy. Za słusznością powyższego stanowiska przemawia przede wszystkim interpretacja pojęcia „podróży służbowej”, które w § 2 ust. 1 pkt 15 w/w rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998 r. nie może być rozumiane inaczej niż w art. 77⁵ §1 k.p. Zgodnie bowiem z wykładnią podróży służbowej przyjętą w uchwale siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19.11.2008 r. II PZP 11/08 - podróż służbowa nie jest tym samym, co wykonywanie pracy. Polecone w podróży służbowej pracownikowi zadanie służbowe różni się od pracy określonego rodzaju, do wykonywania której pracownik

zobowiązuje się w stosunku pracy (art. 22 §1 k.p.). Przepis art. 77⁵ §1 k.p. wskazuje na incydentalny, tymczasowy i krótkotrwały charakter podróży służbowej. Wykonywanie zadania służbowego w rozumieniu tego przepisu nie jest wykonywaniem pracy określonego rodzaju, wynikającej z zatrudnienia. Czym innym jest bowiem wykonywanie pracy za wynagrodzeniem i czym innym podróż służbowa, gdyż diety i inne świadczenia przysługujące z tytułu tej podróży nie stanowią wynagrodzenia za pracę, lecz inne świadczenia związane z pracą. Instytucja podróży służbowej nie może być więc dowolnie wykorzystywana, a tym bardziej instrumentalnie traktowana dla ukrywania wynagrodzenia za pracę, czasu pracy, czy dla zmniejszenia obciążeń podatkowych i składowych. Zatem skoro wykładnia pojęcia podróży służbowej każe traktować ją jako zdarzenie incydentalne, skonkretyzowane, krótkie i nadzwyczajne, to wykluczone jest takie ukształtowanie zadań pracowniczych, w których można przebywać nieustannie w podróży służbowej lub w przeważającej mierze z uwagi na charakter pracy. Punktem wyjścia jest więc to, czy pracownik ma do wykonania polecone zadanie w podróży służbowej (art. 77⁵ §1 k.p.), która w kompleksie jego obowiązków stanowi zjawisko nietypowe, okazjonalne, czy też wykonuje pracę przez dłuższy czas w innym miejscu, nawet za granicą, niż zapisane w umowie o pracę. Pracownik może być bowiem zatrudniony w różnych miejscach pracy, zwłaszcza ten który, jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, wykonuje pracę polegającą na sprawowaniu opieki nad osobami starszymi, chorymi i niepełnosprawnymi w miejscu ich zamieszkania, gdyż jego zatrudnienie zależy od miejsca zamieszkania tych osób. Miejsce pracy określone w umowie powinno odpowiadać wówczas rzeczywistości stanowi rzeczy. Jednakże dokument umowy nie musi mieć przesądzającego znaczenia, bo inne ustalenia w tym zakresie (umowa) mogą wynikać z faktów (porozumienia), które można ustalić (choćby dorozumianie - art. 23¹ k.p.c.). Zatem niewłaściwie określone miejsce wykonywania pracy w umowie o pracę nie decyduje bezwzględnie o kwalifikacji podróży służbowej pracownika, a w tej sprawie o negatywnej kwalifikacji takiej podróży. W zatrudnieniu pracowniczym zmiana miejsca pracy nie zawsze jest sytuacją szczególną, choćby dlatego, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie, że przedmiotem działalności powodowej Spółki jest sprawowanie opieki nad osobami starszymi, chorymi i niepełnosprawnymi, a usługi te wykonywane są poza granicami kraju, jak i w Polsce, czyli w różnych miejscach. W takiej sytuacji nie jest wykluczone porozumienie (aneks), że pracownik będzie wykonywał pracę w innym miejscu niż określone w umowie o pracę (art. 29 § 1 pkt 2 k.p.). Zgodnie z wykładnią zawartą w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 19.11.2008 r. II PZP 11/08 - wykonywanie umówionej pracy nie może polegać na wykonywaniu stałej pracy w podróży; po drugie umówione miejsce pracy w rozumieniu art. 29 pkt 2 k.p. nie różni się od stałego miejsca pracy z art. 77⁵ §1 k.p. Zatem jeżeli pracownik umówi się z pracodawcą na wykonywanie pracy w określonym miejscu, to jest to stałe miejsce pracy. Dodatkowym argumentem potwierdzającym, że pobyt pracowników (zainteresowanych) powodowej Spółki w celu realizacji zadań nie może być uznany za podróż służbową jest zmiana miejsca wykonywania pracy zgodnie z aneksami do umów o pracę, co przemawia za uznaniem, że zainteresowane wykonywały swoją pracę w ramach delegacji. W takim przypadku nie znajdują zastosowania przepisy określające należności przysługujące pracownikom z tytułu podróży służbowej. W związku z powyższym należało przyjąć, że zainteresowane, będące zatrudnione za granicą (w Niemczech) u polskiego pracodawcy ((...) Sp. z o.o. z siedzibą w D.) nie odbywały podróży służbowej, wobec czego nie przysługują im należności z tym związane. Jednakże ustawodawca przyjął, że sytuacja faktyczna takich osób wykazuje podobieństwo do przebywania w podróży, skoro pracę świadczą poza miejscem swego zamieszkania i w oddaleniu od rodziny, co generuje wyższe niż zwykle wydatki na utrzymanie. Ustawodawca biorąc to pod uwagę, zdecydował się zastosować w tym przypadku ulgę w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, zbliżoną do ulgi uzyskiwanej przez pracownika przebywającego w podróży służbowej, poprzez wyłączenie z podstawy ich wymiaru części wynagrodzenia stanowiącej równowartość diety. Oznacza to, że wykluczone jest dalsze wyłączenie z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne tych pracowników świadczeń wypłacanych im przez pracodawcę, a nazywanych dietami z tytułu podróży służbowej. Odliczenia od podstawy wymiaru składek diet i innych należności z tytułu podróży służbowych, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 15 w/w rozporządzenia, dotyczą wyłącznie należności uzyskiwanych z tych właśnie tytułów przez pracowników faktycznie przebywających w podróży służbowej. Zatem świadczenie pracodawcy, choćby nazwane dietą z tytułu podróży służbowej, wypłacone pracownikowi nie odbywającemu takiej podróży (jak w niniejszej sprawie zainteresowanym zatrudnionym za granicą), nie jest tą należnością, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia, tylko przychodem stanowiącym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia w rozumieniu art. 18 ust. 1 ustawy systemowej. Wobec powyższego zasadnie strona pozwana uznała, że powodowa Spółka jako płatnik składek powinna ustalić podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe uwzględniając

przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, z wyłączeniem równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu za granicą pracownika zatrudnionego u polskiego pracodawcy. Tak ustalony miesięczny przychód nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia.

Odnosząc się do wniosku strony skarżącej o ewentualne ustalenie, że zainteresowane w zakresie systemu zabezpieczenia społecznego winne podlegać ustawodawstwu niemieckiemu byłoby niedopuszczalne, bowiem powyższej okoliczności w ogóle nie dotyczą zaskarżone decyzje. Ponadto jeśli chodzi o zakres kompetencji organu rentowego, to w postępowaniu o ustalenie ustawodawstwa właściwego może on wyłącznie ustalić bądź odmówić ustalenia, że właściwe jest ustawodawstwo polskie. Nie jest on natomiast uprawniony do ustalenia, że ubezpieczony podlega ustawodawstwu innego państwa członkowskiego, gdyż wówczas decyzja pochodząca od polskiego organu rentowego wywoływałoby faktycznie skutek na terytorium innego państwa członkowskiego i wiązałoby instytucję tego państwa. Oznacza to, że polski organ rentowy może wydać decyzję albo ustalającą polskie ustawodawstwo jako właściwe, albo odmawiającą takiego ustalenia. Takie decyzje zresztą w stosunku do zainteresowanych w postaci zaświadczeń A1 zostały wydane, a zatem strona powodowa musiała występować ze stosownymi wnioskami.

Generalną zasadą, na której prawodawca unijny oparł koordynację systemów zabezpieczenia społecznego, jest podleganie ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego, co zostało wyrażone w art. 11 ust 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29.04.2004 r. w/s koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Z zasady podleganie ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego wynika bardzo istotna dyrektywa postępowania dla organu rentowego, jak i dla sądów pracy i ubezpieczeń społecznych, tj. ich decyzje nie mogą doprowadzić ani do pozbawienia danej osoby ochrony wynikającej z określonego systemu zabezpieczenia społecznego, ani do objęcia jej więcej aniżeli jednym systemem. Konsekwencją przedmiotowej zasady są pozostałe unormowania kolizyjne dot. ustalenia ustawodawstwa właściwego, a także przepisy odnoszące się do konkretnych kategorii świadczeń. Dotyczy to również unormowań rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 978/2009 z 16.09.2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004, w tym w szczególności tych jego części, które ustanawiają reguły współpracy między instytucjami, wymiany danych czy ważności dokumentów oraz dowodów. W dużym uogólnieniu można stwierdzić, że niezależnie od kategorii sprawy występującej na gruncie unijnej koordynacji podstawową kwestią wymagającą rozstrzygnięcia jest w pierwszej kolejności określenie jakiemu ustawodawstwu podlega bądź podlegała dana osoba. Tego zadania dotyczą art. 11-13 rozp. (...), które określają zasady ogólne ustalania ustawodawstwa właściwego (art. 11), delegowanie pracownika na terytorium innego państwa członkowskiego (art.12) oraz jednoczesnego wykonywania pracy na terytorium przynajmniej jednego państwa członkowskiego (art. 13). Odnosząc się do zarzutu strony skarżącej w zakresie naruszenia art. 87 ust 1 ustawy systemowej w związku z nieprzesłuchaniem płatnika składek w osobie M. S. Sąd uznał w tym zakresie wyjaśnienia strony pozwanej za zasadne i nie podzielił stanowiska powodowej Spółki, jakoby sytuacja ta miała istotny wpływ na wynik postępowania i wystąpienie niewyjaśnionych okoliczności mających znaczenie dla postępowania. Wręcz przeciwnie Sąd ocenił, że organ rentowy rzetelnie i prawidłowo dokonał ustalenia okoliczności faktycznych i prawnych w niniejszej sprawie, a także szczegółowo odniósł się do wszystkich zarzutów strony powodowej. Nadto strona pozwana wyjaśniła, że pracownik powodowej Spółki (...) przedłożyła inspektorowi kontroli, upoważnienie udzielone i podpisane przez Prezesa Zarządu Spółki M. S., które uprawniało ją do składania wyjaśnień i zeznań. Osoba ta oświadczyła także, że wyjaśnienia złożyła na podstawie wspólnych ustaleń z Prezesem Zarządu. Tak samo strona pozwana podważyła twierdzenia strony powodowej dotyczące przesłuchania Prezesa Zarządu za pośrednictwem telefonu, co w rzeczywistości nie miało miejsca. W tak ustalonym stanie faktycznym i prawnym Sąd uznał, iż organ rentowy prawidłowo stwierdził, że przychody uzyskiwane przez zainteresowanych poza granicami kraju z wyłączeniem równowartości diet przysługujących z tytułu podróży służbowej powinny stanowić podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne. Tym samym organ rentowy prawidłowo przeliczył wynagrodzenie zainteresowanych proporcjonalnie do ilości przepracowanych dni w Polsce i poza granicami kraju ustalając na nowo podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne. W przypadku przepracowania poza granicami kraju całego miesiąca podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne organ rentowy ustalił

w kwocie przeciętnego prognozowanego miesięcznego wynagrodzenia, które w roku 2011 r. określono na kwotę – 3.359,00 zł, a w 2012 r. na kwotę 3.526,00 zł.

Mając powyższe na względzie Sąd oddalił odwołania od wyżej wskazanych decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 05.08.2013 r. na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., obciążając stronę skarżącą kosztami zastępstwa procesowego żądanymi przez stronę pozwaną na podstawie art. 98 k.p.c., w zw. z § 11 ust. 2 i § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2013 r., poz. 145 t.j.).